

Leerlingboekje Les 1 en 2

Schrijfo opdracht 1 Afscheid van de basisschool

Conditie 1

M. Hoogeveen
Leren schrijven met peer response, SLO, 2012

Waarover gaan de lessen?

In deze lessen leer je verhalen schrijven. De verhalen gaan over de overgang van de basisschool naar de brugklas. Je klasgenoten en de kinderen die volgend jaar in groep 8 zitten, zullen het leuk vinden om jouw verhalen hierover te lezen.

Voordat je gaat schrijven denk je na over je aanpak.

Tijdens het schrijven let je op of jouw verhaal duidelijk en leuk is voor je lezers.

Na het schrijven ga je je tekst bespreken en veranderen.

Als de teksten klaar zijn, worden ze mooi opgemaakt. Daarna wordt er een boek met de verhalen van jouw klas gemaakt ("Wij en de brugklas").

In deze les leer je:

- **Dat je in verhalen duidelijk kunt maken in welke volgorde dingen gebeuren**
- **Welke woorden je kunt gebruiken om de tijd aan te geven**

Les 1 Afscheid van de basisschool

Het schrijven voorbereiden en schrijven

Als schrijver zorg je ervoor dat de gebeurtenissen in een verhaal bij elkaar passen. Maak duidelijk in *welke volgorde* dingen gebeuren.

› **Lees in dit verhaaltje hoe de schrijver de volgorde duidelijk maakt (5 minuten):**

De geheime hut

Om acht uur komt Rosa aanfietsen. Ze ziet meteen dat Sacha en Lidwien zoals afgesproken bij de bosjes naast de speeltuin staan te wachten. De speeltuin was vroeger hun ontmoetingsplek. Op de basisschool hadden ze een clubje. Ze spraken af op hun geheime plek: een hut die ze in de bosjes gebouwd hadden, helemaal onzichtbaar vanuit de speeltuin. Dat was hun clubhuis. Clubhuis Kletskoek stond er op een zelfgeschilderd bord dat ze boven de ingang van de hut gespijkerd hadden. Ze hadden ook een wachtwoord, dat elke dag veranderde. Er mochten ook andere meisjes komen, maar alleen als ze iets lekkers meebrachten. Rosa voelt zich een beetje verdrietig als ze daaraan terugdenkt. Het lijkt net alsof er nu een hoofdstuk is afgesloten, een plek en een tijd waar ze niet meer naar terugkan. Nu is ze te groot om in de hut te zitten. Dingen die toen hartstikke leuk waren, zijn nu opeens kinderachtig. Wie heeft dat eigenlijk zo beslist? Op de basisschool waren ze de grootsten. Maar op de nieuwe school zijn ze weer de kleintjes. Pubers, brugpiepers. Verwarrend is het, vindt Rosa. Niet echt groot, maar ook niet meer klein. Ertussenin. Sorry dat ik zo laat ben! roept Rosa van een afstand.

› Lees de uitleg over het verhaaltje dat je net gelezen hebt:

De schrijver gebruikt *woorden* die aangeven *wanneer* iets gebeurt. Deze woorden noemen we **tijdwoorden**. Soms gebruikt de schrijver één woord om de tijd aan te geven (bijvoorbeeld: vroeger). Soms geeft de schrijver de tijd aan met een **beschrijving met meer woorden** (bijvoorbeeld: op de basisschool).

Ook de *tijd* waarin **werkwoorden** staan geeft aan of iets nu gebeurt (de tegenwoordige tijd, (bijvoorbeeld: komt, ziet) of vroeger gebeurde (de verleden tijd, bijvoorbeeld: was, spraken af).

In het verhaal zijn ook *plaatsen* waar de schrijver ineens teruggaat of vooruitgaat in de tijd. Zo'n wisseling van tijd noemen we een **tijdsprong**. Een sprong terug in de tijd noemen we een **flash-back**.

Werkboekopdracht 1 (12 minuten)

› Ga naar je werkboekje en streep daar in de tekst aan (werk alleen, 5 minuten):

- De woorden die tijd aangeven (werkwoorden, beschrijving met meer woorden, tijdwoorden)
- De tijdsprongen
- Kijk in je antwoordboekje na of je de goede woorden en de goede plaatsen van de tijdsprongen aangestreept hebt

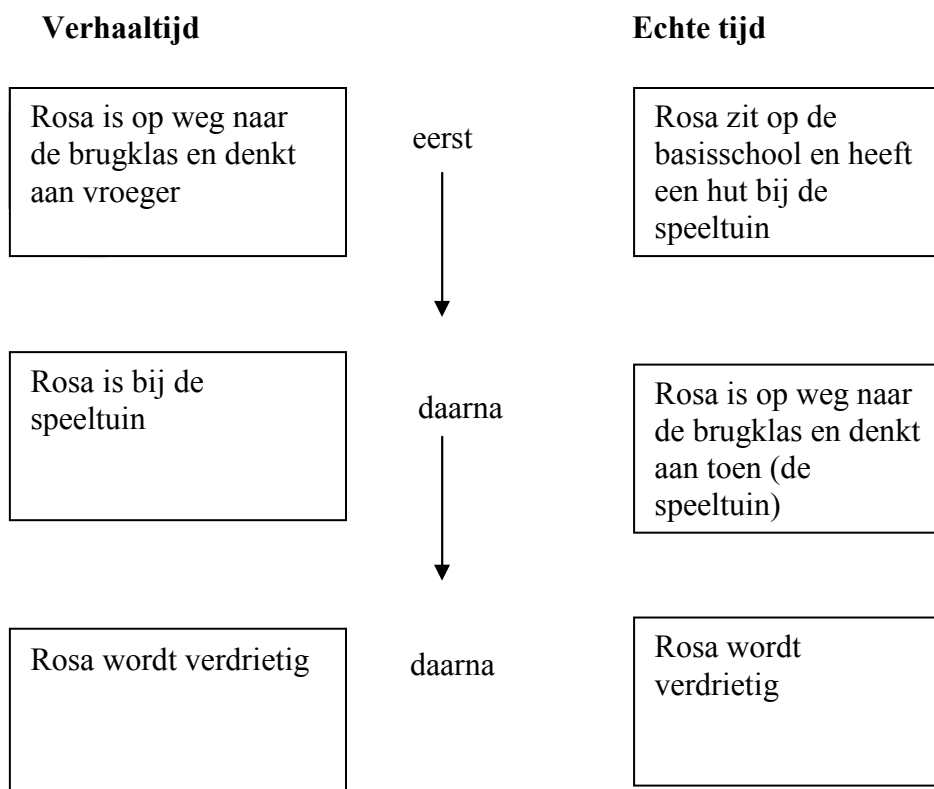
› Bespreek wat je goed en fout had (werk samen, 5 minuten):

- Leg elkaar uit waarom iets fout is

› Maak in je werkboekje een lijstje met tijdwoorden die jullie kennen (werk samen, 2 minuten)

Lees de volgende uitleg (2 minuten):

Er is een verschil tussen de tijd in een verhaal (**verhaaltijd**) en de tijd in het echt (**echte tijd**). In de echte tijd volgen gebeurtenissen elkaar op in de tijd. In de verhaaltijd kunnen gebeurtenissen zich in een andere volgorde afspelen. In dit schema zie je het verschil:

In de verhaaltijd maakt de schrijver een sprong terug in de tijd (**flash-back**). Hij neemt de lezer via de gedachten van Rosa mee naar de speeltuin waar ze vroeger vaak was. Hij doet dit om duidelijk te maken dat Rosa heel erg verdrietig is dat deze periode voorbij is. In de echte tijd is Rosa vroeger bij de speeltuin geweest, is ze nu op weg en denkt ze ondertussen terug aan vroeger. Ze wordt er verdrietig van.

› **Bespreek het verschil in verhaaltijd en echte tijd** (werk samen, 5 minuten):

- Leg het elkaar uit als je het niet begrijpt

Voor het schrijven

Je gaat een verhaal schrijven over een gebeurtenis uit jouw tijd op de basisschool. Je schrijft alleen, maar jullie gaan eerst samen het schrijven voorbereiden.

› Lees de schrijfpdracht:

Stel je voor dat je afscheid neemt van jouw basisschool en terugdenkt aan een gebeurtenis in jouw tijd op de basisschool. Schrijf een verhaal over deze spannende, leuke of droevige gebeurtenis uit die tijd. Het mag een echte gebeurtenis zijn of een gebeurtenis die je verzint. Let op het gebruik van woorden die tijd aangeven (*beschrijving met meer woorden, tijdwoorden, werkwoorden*). Zorg voor een *flash-back* in je verhaal om het spannender, leuker of droeviger te maken voor je klasgenoten en de kinderen die volgend jaar in groep 8 zitten.

› Stel elkaar om de beurt vragen over (werk samen, 5 minuten):

- De gebeurtenis waarover je gaat schrijven
- Wat je erover gaat schrijven
- De volgorde van de gebeurtenissen in je verhaal (*flash-back*)

Werkboekopdracht 2 (5 minuten)

› Schrijf de ideeën voor je verhaal kort op in je werkboekje (werk alleen, 3 minuten)

› Maak een schema van de volgorde van de gebeurtenissen in de verhaaltijd van jouw verhaal (werk alleen, 2 minuten)

Tijdens het schrijven

› **Schrijf je verhaal** (werk alleen, 25 minuten):

- Gebruik je aantekeningen uit je werkboekje
- Lees tijdens het schrijven terug wat je geschreven hebt en let op **woorden die tijd aangeven** (*beschrijving met meer woorden, tijdwoorden en werkwoorden*).
- Zorg ervoor dat de *tijdsprongen* duidelijk zijn en het verhaal leuker maken

Je tekst bewaren en printen (3 minuten):

- Sla je tekst op met je **naam+les1versie1.doc**
- Print je tekst en schrijf je **naam+versie1** erop
- Doe je tekst, je leerlingboekje en je werkboekje in je mapje en lever het in!

Les 2 Afscheid van de basisschool

Na het schrijven: je tekst bespreken en veranderen

Je gaat nu zelf kijken waar je in je tekst tevreden over bent en waarover niet. Daarna bespreek je je tekst met je klasgenoot. Als je tekst besproken is, ga je je tekst veranderen.

Werkboekopdracht 3 (10 minuten)

› Lees je verhaal nog eens helemaal goed door (werk alleen):

- Kijk of je met woorden goed duidelijk maakt voor je lezers **wanneer** iets gebeurt (*beschrijving met meer woorden, tijdwoorden en werkwoorden*)?
- Kijk of de **volgorde** van de gebeurtenissen voor de lezers duidelijk is (*tijdsprongen*)
- Schrijf op waar je tevreden en niet zo tevreden over bent. Leg uit waarom

Misschien kies je deze tekst voor het boek "Wij en de brugklas" van jouw klas. Zorg ervoor dat hij zo goed mogelijk wordt. Bespreek en verander hem serieus!

› **Bespreek jullie teksten om de beurt (2 x 10 minuten) Doe dat zo:**

- Lees de tekst van je klasgenoot
- Vertel wat je leuk vindt aan de tekst
- Lees waar de schrijver tevreden of niet tevreden over is (kijk bij werkboekopdracht 3)
- Vertel de schrijver of je het eens bent met waar hij tevreden of niet zo tevreden over is. Leg uit waarom
- Geef de schrijver tips hoe de beschrijving van **wanneer** iets gebeurt (*beschrijving met meer woorden, tijdwoorden, werkwoorden*) en de **volgorde** waarin dingen gebeuren (*tijdsprongen*) beter kunnen
- Kijk of jij nog plaatsen ziet waar de beschrijving van wanneer en in welke volgorde dingen gebeuren, beter kan

Werkboekopdracht 4 (20 minuten)

› **Schrijf op wat je aan je tekst wilt gaan veranderen** (werk alleen, 5 minuten)

- Gebruik de tips die je in de tekstbespreking gekregen hebt

› **Verander je tekst** (werk alleen, 15 minuten):

- Gebruik je aantekeningen
- Let op de beschrijvingen van de **tijd** (*beschrijving met meer woorden, tijdwoorden, werkwoorden en tijdsprongen*)

Je tekst bewaren en printen (3 minuten):

- Sla je tekst op met je **naam+les2versie2.doc**
- Print je tekst en schrijf je **naam+versie2** erop
- Doe je tekst en je werkboekje in je mapje en lever het in!

Werkboekopdracht 5 (2 minuten)

› **Beantwoord de vragen in je werkboekje over hoe je in deze les je verhaal geschreven hebt** (werk alleen)

